

ПЕРЕДМОВА

Посібник розрахований на вчителів трудового навчання, які викладають у 5 і 6 класах (група хлопців). Уроки розроблено згідно з навчальною програмою варіативних модулів для загальноосвітніх навчальних закладів.

Розробки уроків структуровані за загальною схемою: визначено мету, основні поняття уроку, обладнання, тип уроку, варіанти організації актуалізації опорних знань, мотиваційні питання, розкрито зміст вивчення нового матеріалу, прийоми закріплення набутих знань, послідовність виконання практичних робіт, питання проведення рефлексії учнів.

Навчальний посібник має на меті допомогти вчителю в підготовці до уроку, надати арсенал можливих дидактичних прийомів активізації пізнавальної діяльності учнів на уроці.

Слід підкреслити, що створення уроку, а тим більше організація творчого проекту, є особливою складовою педагогічної творчості. Запропоновані прийоми, методи і технології носять характер рекомендацій і порад, тому під час розгляду певного елементу уроку часто наводять декілька варіантів організації навчального процесу.

Особливу увагу під час розробки уроків приділено інтерактивним методам і прийомам навчання, які допомагають організувати співнавчання, взаємонавчання, у якому учень і вчитель стають рівноправними суб'єктами освітнього процесу.

Альтернативою традиційним методам вивчення нового теоретичного матеріалу та історичних повідомлень з певних тем є запропоновані інформаційні, історичні й економічні міні-проекти, спрямовані на розвиток творчих здібностей, інтересів, нахилів учнів та формування культури проектної діяльності. Для цих уроків характерні насамперед вироблення партнерського стилю взаємовідносин і підвищення зацікавленості до навчального матеріалу. Міні-проекти сприяють підготовці дитини до життя, виховують такі якості, як уміння приймати рішення та робити вибір, виявляти ініціативу, вміння працювати з іншими людьми, брати відповідальність за свої дії.

Пропонований у посібнику матеріал не завжди може бути використаний повністю за відведений час. Учитель, на свій розсуд, враховуючи реальні навчальні можливості учнів, може підбирати власні та варіювати запропоновані методи і дидактичні прийоми навчання.

Ми сподіваємося, що розробки зацікавлять усіх, хто викладає трудове навчання в 5–6 класах. На нашу думку, наведеними розробками зможуть скористатися як досвідчені вчителі, так і початківці.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ІГРАШКА»

Іграшка — це феномен (предмет) культури, виконаний з певного матеріалу, що має певну форму, зміст, значення і сенс. Образно кажучи, іграшка — це «грайливе дзеркальце» життя і фантазії, а точніше, буття і свідомості, тому що вона специфічно відображає світ: природу, соціум, об'єкти культури, науково-технічні досягнення і фантазії суспільства та ін. Іграшка не сліпо копіює навколишній світ, а специфічно («грайливо») відображає його: відображуване може бути збільшеним або зменшеним, загостреним або притупленим тощо.

Іграшка є носієм соціально-культурної інформації. Вона може бути виготовлена з будь-якого матеріалу, що піддається обробці. Іграшці властиві різноманітність і необмеженість форми. Значення іграшки в тому, щоб служити предметом для ігор.

Функції іграшки — розвивати, розважати й виховувати, або, говорячи мовою соціології, — соціалізувати особистість людини. Іграшка є засобом соціалізації особистості. Вона сприяє формуванню особистості дитини, передачі суспільного і культурного досвіду.

ПЕДАГОГІЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ДИТЯЧИХ ІГРАШОК

1. Види іграшок за принципом співвідносності з різними видами ігор: сюжетними, дидактичними, спортивними, іграми — розвагами

1. Сюжетно-образні іграшки, що є прообразом одухотворених і неживих об'єктів навколишнього світу і використовуються переважно в сюжетних іграх:

- а) ляльки;
- б) фігурки людей;
- в) фігурки тварин;
- г) предмети ігрового ужитку;
- д) театральні;
- ж) святково-карнавальні;
- з) технічні.

2. Дидактичні іграшки, призначені для дидактичних ігор, у змісті або конструкції яких закладені навчальні (розвивальні) завдання:
 - а) власне дидактичні — засновані на принципі самоконтролю;
 - б) дидактичні ігри (набори) з правилами — призначені переважно для ігор на столі (поліграфічні та інші);
 - в) конструктори і будівельні набори;
 - г) ігри — головоломки;
 - д) музичні іграшки.
3. Спортивні іграшки.
4. Іграшки — забави.

II. Іграшки за ступенем готовності

1. Готові.
2. Збірно-розбірні, складаються з частин і трансформованих деталей.
3. Заготовки та напівфабрикати для іграшок-саморобок.
4. Набір різних матеріалів для створення іграшок-саморобок.

III. Іграшки за видом застосованої сировини

1. Дерев'яні.
2. Пластмасові.
3. Металеві.
4. З тканин, у тому числі набивні іграшки.
5. Гумові.
6. З паперу і картону.
7. З кераміки, порцеляни й фаянсу.
8. З деревних матеріалів, пап'є-маше.
9. З нових синтетичних матеріалів.

IV. Іграшки за величиною

1. Дрібні (розміром від 3 до 10 см).
2. Середні (розміром від 10 до 50 см).
3. Великогабаритні (відповідні росту дітей в різні вікові періоди).

V. Іграшки за функціональними властивостями

1. Прості, без рухомих деталей.
2. З рухливими деталями, механічні (у тому числі із заводними та інерційними механізмами).
3. Гідравлічні.
4. Пневматичні.
5. Магнітні.
6. Електрифіковані (у тому числі електротехнічні, електромеханічні, радіофіковані, на електронній елементній основі).

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	8
------------------------	----------

ВАРІАТИВНИЙ МОДУЛЬ «ТЕХНОЛОГІЯ ВИГОТОВЛЕННЯ ДЕРЕВ'ЯНОЇ ІГРАШКИ»

ПЕРЕДМОВА	6
------------------------	----------

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ	7
--	----------

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА	8
---------------------------------	----------

РОЗРОБКИ УРОКІВ	12
------------------------------	-----------

РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЇ ВИГОТОВЛЕННЯ ДЕРЕВ'ЯНОЇ ІГРАШКИ	12
--	-----------

<i>Уроки 1–2</i> Види та конструктивні особливості дерев'яної іграшки	12
--	-----------

<i>Урок 3</i> Виготовлення деталей дерев'яної іграшки	34
---	-----------

<i>Урок 4</i> Обпилювання і шліфування виробу	42
---	-----------

<i>Уроки 5–6</i> З'єднання та оздоблення дерев'яної іграшки	47
--	-----------

РОЗДІЛ 2. ПРОЕКТУВАННЯ ТА ВИГОТОВЛЕННЯ ДЕРЕВ'ЯНОЇ ІГРАШКИ	53
--	-----------

<i>Уроки 7–8</i> Пошук та обґрунтування проблеми. Складання плану виконання проекту	53
--	-----------

<i>Уроки 9–10</i> Робота з інформаційними джерелами	69
---	-----------

Зміст		269
<i>Урок 11</i>	Створення графічного зображення виробу	83
<i>Урок 12</i>	Визначення послідовності виготовлення виробу. Добір матеріалів та інструментів	90
<i>Уроки 13–14</i>	Виготовлення деталей виробу	95
<i>Уроки 15–16</i>	Обпилювання і з'єднання деталей виробу	102
<i>Урок 17</i>	Оздоблення виробу	107
<i>Урок 18</i>	Розрахунок орієнтовної вартості витрачених матеріалів	116
РОЗДІЛ 3. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ВИГОТОВЛЕНИХ ВИРОБІВ		121
<i>Урок 19</i>	Підготовка виробу до презентації	121
<i>Урок 20</i>	Презентація спроектованих та виготовлених іграшок	125
ЛІТЕРАТУРА		130

**ВАРІАТИВНИЙ МОДУЛЬ
«ТЕХНОЛОГІЯ ВИГОТОВЛЕННЯ МАКЕТІВ
АРХІТЕКТУРНИХ СПОРУД ІЗ ДЕРЕВИНИ
ТА ДЕРЕВИННИХ МАТЕРІАЛІВ»**

ПЕРЕДМОВА	132
ПРОГРАМА МОДУЛЯ	133
КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ	134
ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА	185
РОЗРОБКИ УРОКІВ	149

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ТЕХНОЛОГІЮ		
ВИГОТОВЛЕННЯ МАКЕТІВ АРХІТЕКТУРНИХ СПОРУД . . .		149
<i>Урок 1</i>	Види споруд малої архітектури	149
<i>Урок 2</i>	Макет малої архітектури	166
<i>Уроки 3–4</i>	Технологія виготовлення макетів малої архітектури	189
<i>Уроки 5–6</i>	З'єднання конструкційних елементів та оздоблення макету	192
РОЗДІЛ 2. ПРОЕКТУВАННЯ ТА ВИГОТОВЛЕННЯ МАКЕТІВ АРХІТЕКТУРНИХ СПОРУД		199
<i>Уроки 7–8</i>	Пошук та обґрунтування проблеми. Складання плану виконання проекту	199
<i>Уроки 9–10</i>	Робота з інформаційними джерелами	210
<i>Урок 11</i>	Розробка графічного зображення виробу	232
<i>Урок 12</i>	Визначення послідовності виготовлення виробу	243
<i>Уроки 13–14</i>	Виготовлення конструкційних елементів макету	245
<i>Уроки 15–16</i>	З'єднання деталей виробу	248
<i>Урок 17</i>	Оздоблення макету споруди	255
<i>Урок 18</i>	Розрахунок орієнтовної вартості витрачених матеріалів	259
РОЗДІЛ 3. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ВИГОТОВЛЕНИХ ВИРОВІВ		263
<i>Уроки 19–20</i>	Презентація спроектованих та виготовлених макетів	263
ЛІТЕРАТУРА		267